



A PESTI SZÜRET

Aki a főváros közepe felé az Irányi-utcán igyekezett, — akár kocsin, akár pedig gyalog — nem mulasztott el egy pillantást a 21-es számú ház kapujára. Grotteszk nagyfejű angyalkák szüreteltek ott a kapu felett kőből kifaragottan. Szédtek a szőlőt, megtipor-ták és kipréselték. Egy különösen jól mintázott apróság — a bal sarokban — még torkoskodni is mert belőle. Mindezt nagyon komolyan cselekedték, méltóan ahhoz a pontosságához, amellyel a dombormű közepén levő borsajtót mintázta az egykori művész. Erre a precizításra azért volt szükség, mert e dombormű cégerfül is szolgált. Ez a ház volt a pesti présház és „Zur Weinlese“ volt a neve. A pesti polgárnak tudvalevőleg előbb volt Budán szőlője, semmint Pestben prése. Tehát Budán kezdte a szüretet és Pesten, a város belsejében, fejezte be. Ennek megvolt az az előnye is, hogy biztonságosabb volt a hazajutás. Ha néha zavaros, mindenkép derűs, sőt diadalmas hangulatban mentek haza pesti eleink, akár csak Bacchus ama diadalmenetben, amely szintén látható volt a házon; a különbség csak abban volt, hogy a pesti polgárnak nem rózsás ámorok, hanem füstös cigányok muzsikáltak. Százegynéhány évig diszelegtek az Irányi-utcában e domborművek, mígnem — a ház lebontásakor — a Fővárosi Muzeumba kerültek. Milyen időből valók

is lehetnek? Stílusuk elárulja, hogy a XVIII. század végéről, abból az időből, amikor az empire-stílus keletkezett.

Pompás fejlecekül kínálkoznának ezek az ábrázolások valamely egykorú szüreti költeményhez. Van-e ilyen? Van bizony! Még pedig Debrecen nagy fiának, Csokonai Vitéz Mihálynak egy alig ismert költeménye, amely 1796-ban jelent meg Diaetai Magyar Muzsa c. alkalmi versegyűjteményében. Aligha tévedünk, ha azt mondjuk: a domborművek és Vitéz szüreti verse teljesen egyvásuak (a szó mindkét értelmében). Még az is nagyon valószínű, hogy Csokonai, aki ez időben Pozsony és Debrecen közt járkálván, gyakran elkerült Pestre, szintén megfordult e vidám helyen, ahol máris ismeretes volt pompás zamatu verse. Most, szüretidőn idenyomtatjuk. Aki a tisztán csengő, jó magyar szót kedveli, annak vidul rajta érzete. Viduljon is! Ime a poéma:

*Már a vig szüretnek örül minden ember,
Mellyel örvendeztet bennünket szeptem-
ber.*

*Októbert oly formán biztatja előre,
Hogy nektár lesz a bor, és mászás a lőre.
Sétél a setét góhér a vesszőkön,
Barna színt vér vissza a többi szőlőkön;
A melyeknek által világló kristályra
A nézést már édes nektárral kínálva.
Rajtok kirdlyságot mutatni akar
A veres bársonyba kevélykedő bakar.
A sárgálló almák, a piros körtvélyek*

*Legörbédtt annyjoknak emlőjén kevélyek.
Fája alatt hever a főt berekenye,
A kövér noszpolya, a borzas gesztenye.
Megterhelte az ősz a fáknak ágait,
Vastagon rá füzte gazdag áldásait.
Csak az a baj, hogy már hűvösök a*

*szelek,
Néha egy kis hideg és dér is jár velek.
Mertmár a mértéket, hogy Fobus elérte,
A napot az éjjel egyenlőnek mérte.*

*De még is, barátom jer, ha kisétárlunk,
Az őszben is elég örömet talárlunk.*

*Ha nincs is oly pompás, mint a vig ki-
kelet,*

*De mégis sok részben dicsekszik e felett.
Van édes szőlője, van szagos gyümölcse,
Mellyel a sétáló kebelét megtöltse,
Ha a szép virág is olyan kedves maga;
Hát a gyümölcs, melynek ize is van s
szaga?*

*Az ugyan ébreszti de csak látásunkat,
Ez izlésünket is, s vele szaglásunkat.
Es így ha a tavasz a leggyönyörűbb rész,
Az ősz meg legiobb is, leggyönyörűbb is
lész.*

*Leregő ege is dél után enyhesebb,
A szent Mihály nyara most legkelle-
mesebb.*

*Van a hegyen egy kis szőlőm és szil-
vdsom,*

*Itt csak ilyenkor legszebb mulatásom.
De ha te sem sajnálsz vélem megjelenni,
Ez a gyönyörűség kétszeres fog lenni.
Eszünk körtvélyt, almát, s barna
góhérokat,
Nem irigylünk semmi rakott asztalokat.*

